

Posamezna številka I Din. mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljena list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšpektoratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 40-01, 40-02, 40-03, 40-04 in 40-05. List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica šte. 6. Poštni ček, račun. Ljubljana 16.650. Telefon šte. 4001.

Slovenski narod na taborih

Minister dr. Krek na taborih

v Št. Jerneju, pri Dev. Mar. v Polju in na Brdu pri Lukovici

Ljubljana, 17. julija.

Na raznih točkah Slovenije so bili danes tabori naše mladine, proslave prosvetnih društev in druga veličastna naša zborovanja, kjer se je povsod manifestirala katoliška zavest, vdanost slovenski misli in zvestoba jugoslovanski državi ter kraljevskemu domu. Minister dr. Krek je za danes prevzel pokroviteljstvo nad petimi tabori. Umevno je, da se gospod minister dr. Miha Krek vseh teh taborov ni mogel udeležiti, pač pa je obiskal tri. Njegov prihod na te tri tabore, od katerih je bil prvi v Št. Jerneju na Dolenjskem, drugi pri Dev. Mar. v Polju in ljubljanski okolici in tretji na Brdu pri Kamniku, je izzval navdušene ovacije. Povsod je mladina navdušeno manifestirala za kraljevski dom, za vladu dr. Stojadinoviča, za Jugoslavijo, za našega narodnega voditelja dr. Korošca in vzklikala dr. Kreku. Tako na Dolenjskem kakor v ljubljanski okolici in na Brdu so nastajali nepozabni prizori, ko so tisoči mladine pa tudi starejših prišli v pravo vzhajenje, zlasti pa, ko je spregovoril svojo toplotno in prepričevalno besedo minister dr. Krek. Težko je primerjati te tri tabore med seboj, kateri je bil lepši, bolj veličasten in bolj uspel. Povsod navdušenje, povsod naši fantje in dekleta v svojih lepih krojih, povsod narodne noše, povsod navdušeno odobravanje množic.

V Št. Jerneju

Dolenjska ni več tako zanemarjena kakor je bila morda še pred leti. Obiskovalec vidi danes na Dolenjskem vzorno obdelana polja, vidi vzorne ljudi in vidi krasen napredek krščanske omike. Ze zadnji tabor v Novem mestu je pokazal neverjeten napredek in uspeh Dolenjske, današnji tabor v Št. Jerneju, v tej najbolj tipični kmetijski občini in župniji Dolenjske, je to spoznanje znova potrdil. Dolenjska se dviga, Dolenjska napreduje.

Št. Jernej se je za svoj mladinski tabor pripravil naravnost prav lepo. Skoraj vse hiše so bile okrašene z zastavami in s slovenskimi nagelji. Ob pol 10 dopoldne se je razvil velik sprevod mladine, dočim so starejši tvorili po šentjernejskih ulicah gost špalir. Sprevod so začeli naši fantje v posebnih dresih na iskrih šentjernejskih konjih. Šentjernejska godba je igrala koračnice, ko pa je igrala orlovsko himno, jo je pela vsa množica. Presenetljivo veliko za dolenjske razmere je bilo število slovenskih fantov v krojih, mladcev v krojih, deklet in mladenk prav tako v krojih. Kakor na cvetlični vrt je bil lep pogled na skupino deklet in mladenk v krojih. Ko se je pojavil minister dr. Miha Krek na balkonu poslopja Konzumnega društva, je na trgu zbrana množica pričela navdušeno klicati: »Živel dr. Miha Krek! Množica in udeleženci sprevoda so vzklikali: Živel kralj Peter II., živel knez namestnik Pavel, živel dr. Stojadinovič, živel dr. Korošec, živel dr. Miha Krek, živel katoliška prosveta, živel slovenski fantje, živel slovenska dekleta, živel Jugoslavija! V zboru je mladina klicala: Bog živi! Dolenjska mladina je zavedna, je pa tudi ubožna in si marsikdo ni mogel privarčevati toliko, da bi si kupil zaželeni fantovski ali dekliški kroj. Ta mladina je nastopila v sprevodu v civilu, toda prav tako samozvestno in ponosno. V sprevodu sta igrali koračnice in himne šentjernejska in brežiška godba. Krasen pogled je bil na skupino narodnih noš, ki jo je vodil sam v narodno nošo obblečen šentjernejski župan g. Vide.

Na Balkonu so defileje odzdravljali minister dr. Krek, dekan Anžič, okrajni glavar iz Krškega dr. Tomsič, predsednik krškega okrožja ZFO Ignacij Petje, zastopnik novomeškega prosta skopljanski konzultor Zakrajšek, kostanjevski župan ing. Likar in drugi odličniki. Balkon je bil lepo okrašen z narodnimi zastavami in z znamenitim grbom Št. Jerneja — ponosnim petelinom.

Sprevod je krenil nato na telovadišče za župno cerkvijo, kjer se je nabralo že mnogo

ljudstva. Mladina je zavzela telovadišče samo, občinstvo pa ga je obdalo, častna mesta ob oltarju pa so zavzeli odličniki z ministrom dr. Krekom na čelu. Navzočimi je bil tudi član banskega sveta g. Demetriji Vebler iz Novega mesta.

Službo božjo je daroval konzultor g. Zakrajšek, ki je imel globoko zajet cerkveni govor, v katerem je naglašal, da ima človek samo eno dušo, ki je ne sme izgubiti ali zapraviti. Mlad človek, ki je obupan in ki čuti, da je v duši prazen, se mora zateči po duhovno tolažilo in krepčilo k svojemu duhovnemu voditelju in se mora vzgajati v katoliških organizacijah, če hoče ohraniti svojo mladost in svoje duševno zdravje.

Po službi božji, pri kateri je sodelovala godba in pri kateri je ljudstvo vneto prepevalo evharistične in druge cerkvene pesmi, je bil tabor.

Predsednik g. Petje je začel prvi tabor krškega okrožja ZFO ter pozdravil odličnike. Pri tej priliki je bil minister dr. Krek zopet deležen viharnega navdušenja vse navzoče mladine in občinstva. G. Petje je nato predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru, knezu namestniku Pavlu, kraljevskemu domu, ministru dr. Stojadinoviču, narodnemu voditelju notranjemu ministru dr. Korošču, banu dr. Natlačenju in škofu dr. Rožmanu. Vse brzojavke so bile sprejete z navdušenimi izrazi številne množice, ki je štela okrog 3000 duš. Predsednik Petje je naglašal, da praznuje s tem taborom dolenjska mladina 20 letnico ustanovitve Jugoslavije ter se veseli naše države še z večjo vneto kakor pred dvajsetimi leti. Raste nov rod, ki ni poznal starih bojev, ki pa je dovolj zaveden in to državo ljubi. (Živela Jugoslavija!)

Iskrene pozdrave je nato sporočil šentjernejski župan g. Vide. Tudi temu priljubljene mu županu je množica priredila prisrčne ovacije.

Burno pozdravljen je stopil nato na govorniški oder

minister dr. Krek

ki je v glavnem izjavil:

»Sestre in bratje! Bog živi! (Viharen odziv iz tisočih grl: Bog živi!) »Prinam vam iskrene pozdrave, ne samo moje, temveč tudi pozdrave našega voditelja dr. Antona Korošca.« (Viharno navdušenje in vzkliki dr. Korošcu.) »Veste, da je njegovo srce vedno z vami in da se ob dvajsetletnici obstoja Jugoslavije iz polnega srca veseli vas, prvega rodu, ki se je rodil v Jugoslaviji in ki ni doživel trpljenja svojih očetov, ki so bili pred dvajsetimi leti še fantje, in trpljenja mater, ki so bile takrat še dekleta. Iz knjig veste, da pred dvajsetimi leti slovenska beseda ni bila uvaževana in ne spoštovana, in vsakdo, kdor je hotel biti le napol gospod, le napol škric, ta se je moral paciti s tujim jezikom. Tej mladini je naklonjeno srce našega voditelja, naš voditelja se je rodil na naši severni meji in vemo, kako je bil v stalni nevarnosti, ko se je boril za svoj narod, saj ga je morala stalno spremljati gruča 40 do 50 naših fantov, da ga niso do smrti pobili nemški kurtarji in nemški burši. Tak voditelj, kakor je naš, mora biti iz srca vesel, da more prav prvi rod slovenske mladine, ki se je rodil že v Jugoslaviji, svobodno dati duška svojem veselju in da vidi, kako se slovenska misel in moč utrjuje ob Jadranskem morju. Jugoslavija je danes silnejša in močnejša, kakor je bila pred dvajsetimi leti, ko je bilo še polno dvomov o trajnosti njene državne tvorbe.

Za narodno borbo je potreben kremenit značaj, ki ga pa oblikujejo ljudje in društva, ki so navdani s krepko vero v Boga. Ti naši, tolikokrat obrekovani in zaničevani duhovniki niso bili samo naši verski voditelji, temveč tudi ključniki slovenske kulture. Naša proslava v Ljubljani pred dnevi ni bila samo slavospev slovenski katoliški prosveti, ki prehaja iz roda v rod, preko vseh preoblikovanj javnega življenja, temveč je bila tudi potrditev naše močne volje. Na teh taborih se združujemo, da se naša srca navdajajo drugo drugo z veseljem. Kdo ni bil vesel, kdo ni bil srečen v Ljubljani, ko je videl krasni napredek naših fantov, ki so v enem letu, dekleta pa še manj kot v enem letu

ustvarili svojim vrstam tako veliko duševno in telesno zmogljivost?

Globoka notranja misel, ki nas je tedaj družila, je našo mladino preusmerila, da je imela en pogled, en korak in en pozdrav. Da, ponosni smo, da se zbiramo in da ponovno tisto veselje, ki nas je združilo na mladinskem taboru. Sleherni od nas, ki smo tu zbrani, bo nesel domov eno sliko in eno vest o tem našem veličastnem taboru, da bo pripovedoval svojim domačim, svojim materam, kako je bilo na tem taboru. (Živele slovenske matere!) Ta manifestacija je izraz naše korajže, našega navdušenja in zahtevamo zato časten sedež v javnem življenju in smo odločno proti vsakemu, ki bi nam krtil enakopravnost. Ta manifestacija je tudi živ dokaz, da lahko razpusti organizacijo, bodisi prosvetno, politično ali celo cerkveno in versko, toda enega ne moreš doseči z nasiljem: razpustiš ne moreš našega srca in duha! Ta duh je držal skozi vse težke čase in je nosil svojo baklo iz leta 1932 do leta 1935 in do zmagoslavja leta 1938. Ta bakla je še živa in gor, saj je naša pomlad pokazala nove vence novih slovenskih dekliških krojev in je doživela močne korake slovenskih fantovskih odsekov. Saj v naši organizaciji živi duh skupnosti, saj nas vse družijo eno prepričanje, da služimo nalogam in dolžnostim do slovenskega naroda in do naše vere.

Vzor take službe pa je naš narodni voditelj, ki je pokazal, kaj more človek napraviti, če je v resnični službi naroda in njegovih pristnih idealov, tako da se ga ne more prijeti noben madež. Da bomo mi mogli prav isto, moramo ohraniti tisto, kar je povezano z našim bistvom, to je s cerkvijo in s tistim, kar smo obljubili našim očetom in materam, ker bomo s tem najbolje služili slovenskemu narodu. Želim slovenski mladini Dolenjske, da se izpopolni v svojem lastnem napredku, da si še bolj učvrsti svojega duha in svojo voljo in da bomo prihodnje leto doživeli na Dolenjskem zopet nov velik mladinski tabor. Bog živi!

Dolgotrajno navdušeno odobravanje je gospoda ministra nagradilo za njegov navdušeni, srca osvajaajoči govor.

Predsednik g. Petje se je toplo zahvalil ministru dr. Kreku, godba pa je zaigrala državno himno.

Na govorniški oder je stopil šolski upravitelj gospod Fister od Sv. Križa, tajnik okrožja ZFO za krški okraj. V izredno temperamentnih besedah je obračunal z obrekovalci, slovenske katoliške mladine. Nas ni sram naših žuljevih rok, ne naših od dela razoranih obrazov, ne naših »kmečkih frisoov«, kakor se blagovolji neka gospoda izražati o naših fantih in dekletih, nas je sram tistih, ki tajijo slovensko mater, ki nočejo spoštovati slovenske zemlje in slovenskega jezika. Kdor ne spoštuje slovenstva, ne spoštuje Jugoslavije in je protidržaven.

Govor upravitelja gosp. Fistra je vsa mladina in drugo občinstvo spremljalo z medklci: »Tako je!«

Krasno uspel tabor je nato zaključil g. Petje. Popoldne so bile litanije, nato telovadni nastop in tombola. Popoldne je bilo za nekaj časa na Dolenjskem slabo vreme s kratkim nalivom, ki pa ni motilo navdušene mladine.

Pri Dev. Mar. v Polju

Dev. Mar. v Polju, 17. jul.

Župnija in občina Dev. Mar. v Polju, ki je sedaj sosedna velike Ljubljane, je imela danes svoj veliki dan. Slavila je 30 letnico obstoja svojega prosvetnega društva, dalje otvoritev novega telovadišča na prostem tik društvenega doma, hkrati pa je imela tudi razdelitev nagrad in diplom našim vrlim poljskim fantom. Znano je, da so poljski fantje med najboljšimi telovadci v naši mladinski organizaciji ter so dosegli pri mladinskem taboru zavidanja vredne uspehe. Tudi pri Dev. Marji v Polju so bila skoraj vsa poslopja okrašena z narodnimi zastavami, na cesti so bili postavljeni mlaji, prav tako na telovadišču, nekateri opremljeni z napisi. Dopoldne se je po občini razvil velik sprevod, ki se ga je udeležilo okoli 1000 ljudi. Mladina je živahno vzklikala kraljevskemu domu, vladu, dr. Korošču in drugim. Pred društvenim domom je bila dopoldne služba božja, ki jo je daroval kamniški dekan g. kanonik Rihar, ki je imel tudi lep cerkveni govor, v katerem je spodbujal mladino k slovenski katoliški zavesti.

Po službi božji je bil ljudski tabor, ki ga je otvoril akademik g. Kramer. Ljudskega tabora so se udeležili: okrajni pooblaščenec g. Počkar, župan g. Keber, dekan g. Kette, ki je župnik pri Dev. Mar. v Polju, mošćanski župnik Jenko ter drugi odličniki. Sprejete so bile vdanostne in pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu, dr. Stojadinoviču, dr. Korošču, banu dr. Natlačenju in škofu dr. Rožmanu. Slavnostni govor je imel nato g. Miloš Stare, ki je pozdravil zborovalce najprej kot zastopnik Prosvetne zveze ter čestital Poljem k 30 letnici obstoja njihovega obstoja, nato pa je izjavil jedrnat misli o pomenu slovenskega mladinskega gibanja ter je potem tudi obračunal z nasprotniki. Novo slovensko mladinsko gibanje ni od zgoraj plačano in nima privilegijev. Govor g. Miloša Stareta je zaključil dolgo trajajoč aplavz številne množice, ki je obsula govornika s cvetjem. Pri proslavi je sodelovala tržiška godba, ki je zaigrala državno in fantovsko himno.

Pri popoldanskem nastopu se je zbralo prav toliko ali še več občinstva kakor dopoldne. Prvi je govoril g. Ivo Peršuh, ki je orisal ideale slovenske mladine ter naglašal, da je ravno mladina od Dev. Mar. v Polju pokazala čudovito vnemo, kar se je izkazalo tudi na mladinskem taboru, kjer je mladina te občine, oziroma župnije dosegla lepe uspehe. Nato je izročil zastopnikom mladine lepe diplome in darila. Med temi je krasen prehodni pokal g. bana dr. Marka Natlačenja. Ta pokal si je FO od Dev. Mar. v Polju že drugič osvojil in potrebuje ta odsek samo še zmago v prihodnjem letu, da pride to dragoceno darilo v roke fantovske čete v tej občini za trajno. Izročil je dalje častno plaketo znanemu mladinskemu organizatorju in telovadcu

Zagrebska vremenska napoved: Povečanje oblačnosti.

Zemunska vremenska napoved: Povečanje oblačnosti v vsej kraljevini. Ponekod bodo nalihi in nevihte. Ohladilo se bo.

Sv. oče obsoja pretirani nacionalizem

Rim, 17. julija. Sveti oče je sprejel večjo skupino romarjev, ki jih je tudi nagovoril. V svojem govoru je izrazil svoje obžalovanje nad pretiranimi oblikami nacionalizma, ki sedanji svet razburja. V poučenih krogih menijo, da je sveti oče spregovoril o tem vprašanju zaradi objave programa plemenske politike nove Italije po nekaterih italijanskih listih. Svet pretresajo pretirane oblike nacionalizma. O tem smo že svojčas izrekli besede obžalovanja: je rekel sveti oče, in pristavil prošnje na redovne družbe, naj posvetijo svojo pozornost

Ta pretirani nacionalizem, ki postavlja zidove med narodi, je proti postavam božjim. Razlika med naukom pretiranega nacionalizma in krščanskim naukom je vsakemu takoj vidna, kajti duh pretiranega nacionalizma nasprotuje duhu krščanstva. Sveti oče je na koncu svojega govora dejal, da mu je mnogo na tem, da v sedanjem trenutku,

o tem predmetu govori. »Dobil sem zelo resno poročilo,« je dejal sveti oče, misleč pri tem verjetno na zgoraj omenjeno objavo italijanskega plemenskega načrta. Vprašanje nacionalizma je stopilo v razvojno dobo, ko postaja odpadniško od vere. Danes ne gre več za to, katere ideje so resnične in katere niso. Danes moramo ugotoviti, da notranji duh tega nauka nasprotuje krščanskemu nauku.

Papežev govor je v rimskih in mednarodnih krogih napravil globok vtis. Čeprav ga je sveti oče govoril že v otek, je bil objavljen šele sinoči.

Župna cerkev v Dev. Mar. v Polju.

g. Jerihi, ki si je v seniorski vrsti pridobil častno mesto, ter še dve plaketi članom tega društva. Poljci so z navdušenjem aklamirali ta odlikovanja, saj so se zavedali, da zmore le malokatero društvo toliko lepih uspehov kakor njihovo.

Med govorom g. Peršuha je dospel iz Št. Jerneja na telovadišče Dev. Mar. v Polju g. minister dr. Krek. Vse telovadišče je izbruhnilo v en sam vzklik: »Živel minister dr. Krek!« G. minister je po kratkem pozdravu z navzočimi predstavniki sam stopil v ospredje tribune ter viharno pozdravljen imel nato kratek nagovor, v katerem je naglašal, da so Poljci tako dobri organizatorji, da bi svačeno uspela tudi brez njegove navzočnosti in da niso potrebovali njegove navzočnosti, toda on sam je potreboval njihovo družbo, da se sam prepriča, kako se Poljci imajo in da sam vidi, s kakšno radostjo sprejemajo darila, ki so si jih priborili v slavnih dnevih mednarodnih mladinskih tekem. Dr. Krek je pozval navzoče, naj drže svoje vrste tako, kakor mora držati prisrčno dano mater in kakor se je slovenska mati držala izročila, ki ga je prejela iz oddala naprej prihodnjemu rodu. Kakor smo prejeli vero v Boga in slovensko zavest, tako moramo tudi mi to oboje oddati čisto in neoskrnjeno naprej, zato moramo biti celi in krepki ljudje. (Navdušeno odobravanje.)

Sledili so telovadni nastopi. Nastopile so prav vse skupine, tako fantje, mladi, naraščalniki, dekleta in mladenke. Vihar aplavza pa je žel nastop naše mednarodne telovadne vrste z g. Ivom Kermavnerjem na čelu. Telovadci so nastopili na krogih in izvajali tehnično dovršeno naravnost neverjetne vaje. Posebno navdušenega priznanja je bil deležen domačin g. Jeriha. Tudi proste vaje mladine so žele burno priznanje.

Ko je minister dr. Krek odhajal s telovadišča, so se ponovile ovacije in navdušeni vzkliki.

Na Brdu

Lukovica, 17. julija.

Idilični kraj Brdo pri Lukovici, domačija pisatelja Kersnika, je bil danes prizorišče veličastne narodne manifestacije, kakor jih ta okolica zlepa še ni doživela.

Zjutraj ob pol 10 se je formal v Lukovici velik sprevod, v katerem so šli domači in sosednji fantovski odseki ter dekliški krožki. Sprevod so otvorili konjeniki z državno zastavo na čelu, nato je šla velika skupina narodnih noš, fantje in mladi v krojih, članice in mla-

Nadaljevanje na 2. strani

Češkoslovaška ne mobilizira

Tuji hujskači na vojno širijo lažnive vesti

Praga, 17. julija. TG. Neke inozemske poročevalne agencije so po Evropi razširile vesti, da je češkoslovaška vlada tajno izvedla mobilizacijo svoje armade in da ponovno zbira svoje oborožene sile na nemški meji. Poročila so vedela povedati o »morju vojaštev«, ki se je zalilo vso mejo in o »splazu orožja«, ki se vali proti nemški meji. Mednarodni lažnjivci so med drugim namreč tudi razširili, da zbira Češkoslovaška svojo vojsko na meji pri Tropolci, kjer da je vse obmejno ozemlje zalito z vojniki in orožjem. Ta lažnjivi vir je vedel celo povedati, da je mogoče videti češkoslovaške strojnice z nemškega ozemlja čez mejo, da je vojska rekvirirala vso vprežno živino. Nemška radiopostaja pa je snoti vedela povedati, da Češkoslovaška, ki je prvič mobilizirala dne 20. maja, sedaj v drugič mobilizirala.

Češkoslovaški tiskovni urad je bil od vlade pooblaščen, da v najostrejši obliki protestira proti tej grobojiti in proti tako nesramni lažnjivi propagandi, s katero neke tajne sile na vsak način hočejo povečati napetost med Češkoslovaško in Nemčijo do skrajnosti. Uradno poročilo tiskovnega urada pravi dobesedno: »Pooblaščenim smo, da vse vesti in izmišljotine o zbiranju češkoslovaških oboroženih sil odločno zanikamo. Te vesti je raz-

nesla neka inozemska tiskovna agencija in jih je povzel in razširil tudi nemški uradni tiskovni urad. Niti včeraj niti v prejšnjih dneh ni bilo na vsem češkoslovaškem ozemlju nobenih premikanj oboroženih sil, niti je kakšno nenavadno premikanje in zbiranje čet predvideno na prihodnje dni.

Iz Berlina poročajo semkaj, da je češkoslovaški poslanik v Berlinu dr. Masiny obiskal zunanjo ministrstvo, kjer je vložil protest proti razširjanju lažljivih vesti o ponovni mobilizaciji češkoslovaške armade in uradno zanikal njihovo vsebino. Poslanik je uradno izjavil, da je vsaka vest o premikanju češkoslovaških čet izmišljena in je prošil zunanje ministrstvo, naj posreduje, da bodo nemški listi, ki so naselili lažljivim vestem, objavili uradno zanikanje češkoslovaške vlade.

Praga, 17. jul. AA. (Havas.) ČTK je objavila službeno poročilo o delu vlade pri sestavljanju zakonskega načrta o narodnih manjšinah. Vlada na čelu z doktorjem Hodžo je bila v stalnem stiku z raznimi opozicijskimi skupinami. Posvetovala se je z njimi o posameznih odredbah tega zakona, ker hoče tudi vnaprej ostati zvesta tej demokratski praksi. Dokler parlament ne izglasuje tega zakona, se bo vlada še naprej posvetovala. Ima pa namen, da ne bo niti ene skupine v parlamentu postavila pred gotovo dejstvo.

Vojno stanje v vsej vzhodni Sibiriji

Maršal Blücher — vrhovni poveljnik vzhodnosibirskih sovjetskih armad

Moskva, 17. julija. TG. »United Press« poroča iz verodostojnega vira, da je bil maršal Blücher imenovan za vrhovnega poveljnika vseh sovjetskih oboroženih sil v Sibiriji. Sovjetska vlada je proglasila vojno stanje po vsej srednji in vzhodni Sibiriji. Iz notranjosti sovjetske Rusije pa prihajajo poročila o velikih transportih črt in orožja, ki so vsi usmerjeni na sibirsko železnico in določeni za vzhodno sibirsko okrajno. To zelo važne odredbe sovjetske vlade in sovjetskega generalnega štaba so

v ozki zvezi s sporom, ki je nastal na mandžursko-sovjetski meji, kjer je ena cela divizija rdečih vojakov prekorčila mandžursko mejo, zavzela in zasedla mandžursko območje trdnjavo in se sedaj navzile pritisku Japonske na noben način neče umakniti. »United Press« pristavlja, da ima vtis, kakor da bi se Sovjetska Rusija počasi pripravljala, da poseže v kitajsko-japonsko vojno na strani Kitajske.

Nemški trdnjavski pas vzdolž zapadne meje 100.000 delavcev na delu - Do konca avgusta

London, 17. julija. TG. »Yorkische Post«, ki je, kakor znano, glasilo bivšega angleškega zunanjega ministra Anthonyja Edena in razpravlja torej z važnimi in zanesljivimi poročili, objavlja zelo obsežen članek, o nenadnih nemških utrjevalnih delih vzdolž vse zapadne meje, to je od Švice pa do Severnega morja. List dobesedno pravi, da je bila francoska pripravljenost, da takoj prisloži na pomoč Českoslovaški, ako bi bila od Nemčije napadena, tisti vzrok, ki je vplival na nemško vlado, da se je odločila, da nemudno zgradi trdnjavski pas iz železa in betona vzdolž vse zapadne meje, torej v prvi vrsti ob francosko-nemški meji. Ta utrditveni mora biti končana v najkrajšem času. Trdnja-

ve, ki bodo šle globoko pod zemljo, so začeli z vsjo paro graditi proti koncu meseca maja in gradbeni dela, kjer je zaposlenih nad 100.000 delavcev, tako hitro napredujejo, da morajo biti glavna dela končana že koncem meseca avgusta. »Yorkische Post« ve celo povedati, da je pri gradbenih delih zaposlenih 100.000 članov prostovoljne delovne službe pod tehničnim vodstvom 50 pionirskih bataljonov. Angleški list trdi, da je bila uredba, ki jo je izdal maršal Göring dne 23. junija in v kateri poziva vse Nemce k največjemu naporu in k največjim žrtvam, v zvezi s trdnjavskimi gradbenimi deli na zapadni meji.

Madžarski obisk v Rimu

Budimpešta, 17. jul. AA. (MTI.) Ministrski predsednik Imre dy in zunanji minister Kanya sta danes jutraj odpotovala na uradni obisk v Rim. Z njima potuje tudi opolnomočeni minister Italije v Budimpešti grof Vinc. Dalje se nahaja v njunem spremstvu šef kabineta predsednika vlade grof Czaki, šef oddelka za tisk v ministrskem predsedstvu, svetnik zunanjega ministrstva Szent Istvan, svetnik Kul in dva tajnika ministrstva ter tudi soprog Imredya in Vincija. Pred odhodom so se od obeh državnikov na postaji poslovili vsi člani vlade, zastopniki oblasti, osebe italijanskega poslanstva, nemški odpravnik poslov Bergmeister in številni člani italijanske kolonije v Budimpešti.

Ob priliki svojega obiska v Rimu bosta madžarska državnik v svojih razgovorih z italijanskimi državniki pretresala sedanjí mednarodni položaj, zlasti pa položaj, ki je nastal po anšlusu v srednji in jugovzhodni Evropi. Kar se tiče kmetijskih vprašanj, so objektivni opazovalci ugotovili, da je bil italijanski in avstrijski trg za Madžarsko važnejši kot nemški. Po anšlusu se je ta odnos spremenil. Prejšnji italijanski in prejšnji avstrijski trg sta imela zelo važno vlogo v madžarskem gospodarstvu. Sedaj izvažata Madžarska 45% svojega blaga v Nemčijo, a samo 15% v Italijo. Zaradi tega zahteva Madžarska, naj Italija poveča svoje nakupe na Madžarskem. Italijanski industriji menijo, da bo madžarski trg kmalu igral večjo vlogo v odnosih do Italije. Politični krogi pa po drugi strani računajo z dejstvom, da bi mogla Madžarska igrati vidno vlogo pri zblizjevanju med Italijo in Veliko Britanijo.

Budimpešta, 17. jul. AA. (Havas.) Včeraj je bil objavljen vlađni odlok o tisku. Vsi listi in vse poročevalske agencije na Madžarskem morajo pred začetkom poslovanja prositi za dovoljenje od predsednika

Nemiri v Palestini

Jeruzalem, 17. jul. AA. (Havas.) Zaradi odločnih ukrepov, ki so jih včeraj izdale oblasti, je včerajšnji dan potekel še dosti mirno. V Jeruzalemu in v Haifi križarijo po ulicah številne patrulje, zaradi česar ni prišlo nikjer do spopadov med Judi in Arabci. Pač pa je prišlo v podeželju do številnih spopadov. V Zande so bili trije Arabci ranjeni in ubit nek judovski stražnik zaradi bombe, ki jo je vrغل arabski terorist. Pri Hebronu je oborožena judovska tolpa napadla nekega Arabca in ga ubila, v Salanu pa so arabski teroristi ubili nekega Juda.

Jeruzalem, 17. julija. b. Nemiri v Palestini prav nič ne popuščajo. Včeraj je zopet eksplodirala v Tel Avivu močna bomba, ki je ubila dva žida, tri pa hudo ranila. V arabskem delu Jeruzalema je prišlo do revolverskega spopada, v katerem so bili ranjeni trije Arabci. Zveza arabskih žena neprestano pošilja prilobne britanskim mandnatnim oblastem.

(Nadaljevanje s 1. strani)

denke v krogih, mladina v civilu ter drugo prebivalstvo. V sprevedu so šli narodni poslanec g. Anton Kernik, član banskega sveta g. Strein in domači župan g. Poznič. V sprevedu je igrala salezijanska godba z Rakovski himne in koracine. Spreved je šel skozi Lukovico pred graščino Brdo, kjer je bila v idiličnem grajskem parku služba božja in tabor. Okolica cerkve, društvenega doma in graščine je bila vsa okrašana z narodnimi zastavami in mlaji. Službi božji je prisostvovalo do 4000 ljudi. Službo božjo je daroval g. mestni župnik Janko Cegnar iz Trnovega v Ljubljani, ki je nato blagoslovil novo zastavo mladinskih organizacij, nato pa je imel krasen govor o pomenu verske vzgoje za našo mladino in za naš narod. Velike množice so z neverjetno natančnostjo in poslušanjem med službo božjo pele cerkvene pesmi s spremljevanjem rakovniške godbe in domačega organista.

Po sv. maši je otvoril veličasten tabor predsednik domačega mladinskega odseka g. Miha Jeretina, ki je v uvodu predlagal vdanostne brzojavke. Nj. vel. kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu in pozdravne brzojavke dr. M. Stojadinoviču, narodnemu voditelju dr. Korošcu, ministru dr. Miletiču, banu dr. Natlačenju in škofu dr. Rožmanu. Velika množica je priredila navdušene ovacije kraljevskemu domu, godba pa je zaigrala državno himno. Slavnostni govor na taboru je imel nato urednik gosp. Kosček iz Ljubljane. Tabor je bil dopoldne zaključen.

Opoldanska nevihta in vihar sta sicer povzročila, da je nekaj občinstva odšlo in da je bila udeležba pri popoldanskem telovadbi nekaj manjša

vlade. Listi in agencije, ki že obstoje, morajo to dovoljenje prav tako zahtevati, in sicer do 31. avgusta. Če tega ne store, ne bodo smeli listi dalje izhajati, a agencije nič več poslovali. Enako se bo zgodilo z listi in agencijami, če jim predsedništvo vlade ne bo izdalo dovoljenja za nadaljnje poslovanje.

Na podlagi zakona o Judih, ki omejuje število judovskih urednikov in sodelavcev pri listih, bodo morala vsa uredništva na temelju snočnega vlađnega odloka predložiti vladi seznam vseh svojih sodelavcev do dne 20. avgusta. Uredništva smejo od vsega osebja zaposlovati največ 20% Judov.

Beck obišče Italijo

Rim, 17. julija. b. Poljski zunanji minister Beck bo v kratkem prispel v Italijo. Vest objavlja tudi tukajšnji italijanski listi, vendar je ne potrjujejo. Bržkone bo Beck obiskal Italijo v zvezi s prihodom poljskega predsednika, ki že nekaj dni prebiva v Lovrani pri Opatiji. Ni izključeno, da bo tudi Beck prišel v Lovrano, od kjer bo odšel v Rim, da se sestane s Mussolinijem in grofom Ciano.

Pohod na Sagunto

Burgos, 17. jul. AA. (Havas.) Na turuelskem bojišču so nacionalisti zavzeli Morave Rubielos in Alcolas. Danes so te čete prodrle 15 km v globino.

Teruel, 17. jul. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Pri svojem nadaljnjem prodiranju vzdolž ceste od Teruela do Sagunte so nacionalistične čete prodrle do Siera de Montarao in osvojile vse hribe v višini 1400 metrov.

Teruel, 16. julija. AA. (Havas.) Posebni Havasov dopisnik poroča: Nacionalistične čete so osvojile San Agustín, ki je 8 km od Albatoze. Nacionalistične čete napredujejo še naprej proti jugu ter so že prodrle v provinco Valencije.

Salamanca, 16. julija. AA. (Havas.) Uradno poročilo vrhovnega poveljstva pravi, da so na turuelski fronti v odseku Valbone nacionalisti zavzeli Sanseroso in vrh Gonalis. V odseku Sariona in Mansanera so nacionalisti napredovali za več kilometrov. Tako so sedaj prekorčili reko Albatoze in so gospodarji ceste, ki vodi v Púebros. Včeraj so nacionalisti ujeli nad 1000 republikancev. Pri Segordi je bilo sestreljenih devet sovražnih letal.

Salamanca, 16. julija. AA. DNB. Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi, da so nacionalistične čete na castelonski fronti v odseku pri Lusena la Cantera odbile več sovražnih napadov. Republikanske izgube so velike. Na turuelski fronti

kakor dopoldne. Vendar se je zbralo na telovadišču do 2000 ljudi, ki so napeto sledili telovadnim nastopom vseh vrst.

Množica je bila še zbrana, ko je od Dev. Mar. v Polju prišel minister dr. M. Krek. Mladina je spontano navdušeno vzklakala ministru dr. Kreku. Številnim ovacijam dr. Krek ni smel ostati dolžan ter je moral še vedno številni množici spregovoriti nekaj besed. Vrl fantje na Brdu so za tabor pripravili kar mikrofoni in zvočnike domačega izdelka, ki so prenašali dopolne in popoldne vse točke. Na prošnjo zborovalcev je minister dr. Miha Krek stopil pred mikrofoni ter z duhovito besedo pohvalil vrle gorenske fante za njihovo natančnost, bistrumost in discipliniranost, nato pa je naglašal, da naša mladinska organizacija stalno pridobiva in da je že postala enakopravna drugim organizacijam. Pred časom smo dobili pravico do lastne organizacije in do lastnega kroja, pred nekaj dnevi pa je bila ukinjena taksa na vse prireditve telesno-vzgojnega značaja. Te takse je bila oprešena do sedaj samo neka znana organizacija, sedaj pa je tudi naša organizacija v tem oziru enakopravna z njo. Zato gre hvala zlasti ministru dr. Kreku, ki je s svojim ministrom dr. Stojadinovičem (Klici: »Živel dr. Stojadinovič!«) Z vztrajnim delom bo mo dokazali, da smo slovenska mladina mi in da nas že danes vsa Jugoslavija spoštuje in ceni, ker ve, da smo tej državi in kraljevskemu domu zvesti in vdani. (Burno odobravanje in klici: Tako je!)

Minister dr. Krek je bil deležen tudi na Brdu izredno mogočnih izrazov ljubezni in spoštovanja. Neprestano so je ponavljali vzklaki kraljevskemu domu, dr. Stojadinoviču, dr. Korošcu, dr. Miletiču ter slovenskemu mladinskemu gibanju.

Vlom v cerkev pri Sv. Jakobu ob Savi

Tat odnesel monštranco in ciborij

Sv. Jakob ob Savi, 17. jul.

Danes med 12. in 13. uro sta bila iz zaklenjenega tabernaklja farnе cerkve pri Svetem Jakobu ob Savi ukradena monštranca in ciborij. Monštranca je na novo pozlačena in predelana, ima ob straneh vdlane angelčke, ciborij je mal. srebrn in pozlačen. Tat je vzel tudi pokrivalo ciborija. Tat je podstavek monštrance deloma odlomil in pustil na licu mesta, dočim je drugo spravil v aktovko in odšel.

Žena organista, Jevce Uršula, je videla ta čas nekega moškega postajati pred cerkvijo. Star je bil okrog 30 let, srednje postave, nosil je temnosivo obleko, golglav in je imel pri sebi aktovko. Ko je zagledal Jevcevo, je vzel iz aktovke daljnogled in gledal na okrog. Mesar Kunaver Leopold od Sv. Jakoba je videl tega moškega, ki je odhajal skozi glavna vrata cerkve okrog 13. Zajec Lenka, stara 80 let, iz Pšate, je hotela okrog 13 iti v cerkev, pa so bila vrata zaklenjena. Mi-

šila je, da je cerkovnik zaklenil vrata. Nato pa se je ugotovilo, da cerkovnik vrat ni zaklenil, pač pa najbrže tat, da je medtem nemoteno kradel v cerkvi. Ključ od tabernaklja je dobil v omari v zakristiji, potem pa je dal ključ nazaj na isto mesto. Župnik pri Sv. Jakobu je imel popoldne litanije in ko je po končanih litanijah hotel izpostaviti sv. Rešnje Telo ter odklenil tabernakelj, je opazil, da ni ciborija ne monštrance. Zato je izpostavil samo večji ciborij s sv. hostijami in po končanih litanijah ljudem povedal, kaj se je zgodilo. Kam je dotični moški odšel, ne ve nihče in ni nobenega sledu za njim. Obveščene so bile takoj orožniške postaje na Ježici, v Dolu in Domžalah, ki so poslale patrole za tatom. Zanimivo je to, da je bilo že pred nekaj dnevi vlomljeno v to cerkev. Tat je zlezel v cerkev skozi okno po lestvi pri koru. Takrat je vse razmetal, tabernaklja pa se ni lotil. Odnesel ni nič. Gospod župnik pa je postal tako pozoren in previden, da je vsak večer odnesel vrednosti domov v župnišče.

Motorne vlake uvajajo

Iz Belgrada do Bleda samo 7 ur

Belgrad, 17. julija. b. V železniškem ministrstvu proučujejo možnost uvedbe elektroinamičnega motornega vlaka na progi Belgrad—Zagreb—Bled. Vlaki so zgrajeni za normalni tir in imajo dva vagona, dosežejo pa brzino 110 do 120 km na uro. Vagone bo izdelala tovarna vagonov v Brodu. Takšen vlak bi potreboval za progo od Belgrada do Zagreba 4 in pol ure, od Belgrada do Bleda pa 7 in pol ur.

Motorni vlak

Belgrad—Dubrovnik

Sarajevo, 17. julija. AA. Danes je bil na svečan način odprt promet z motornimi vlaki na progi Belgrad—Dubrovnik. Danes jutraj sta odšli iz Belgrada dve kompoziciji. V prvem vlaku so se vozili pomočnik glavnega ravnatelja državnih železnic inž. Jojič in nekaj višjih uradnikov prometnega ministrstva ter glavnega ravnateljstva, kakor tudi zastopniki glavnih turističnih ustanov v Jugoslaviji ter v inozemstvu. Med drugimi so bili tu Fiala, zastopnik podružnice Čedoka, Kapela, zastopnik Ibusza, Nikiforovič, zastopnik bolgarske agencije Simić, glavni ravnatelj Putnika, Braien, zastopnik Reiluei, Gazete, zastopniki jugoslovanske tvornice vagonov ter zastopniki tovarne Ganz iz Budimpešte na čelu s knezom Odesalcijem. Kakor je znano, je tovarna Ganz dobavila motorje za vse te vlake, medtem ko so vozove same izdelali v Slavonskem Brodu. V drugem vlaku so se vozili zastopniki domačega in tujeja tiska. Prvi vlak je odšel iz Belgrada ob 6.29 in dospel v Sarajevo ob 15.30, drugi vlak pa je odšel iz Belgrada ob 6.39 in dospel v Sarajevo ob 16.01. Vlaka sta se spotoma ustavila v Lajkovcu, Ljubici, Užicu, Višegradu in Usti Prači. Povsod na poti sta vlaka povzročila veliko zanimanje med prebivalstvom, ki je veselo mahal in vzklakalo. Potovanje od Belgrada do Sarajeva je naredilo na vse potnike izreden vtis zaradi naravnih lepot ozemlja, mimo katerega so se vozili, zlasti pa Sargan

Na Bledu

Bled, 17. julija. Včeraj zvečer je dospel na Bled minister brez listnice Vojislav Gjorgjevič s šefom svojega kabineta. Nastanil se je v hotelu Toplice. Ostal bo še ves dan jutri na Bledu, zvečer pa se bo vrnil v Belgrad.

V Bohinj je te dni prišel na počitnice minister na razpoložanju Gjura Jankovič s soprogo in otroci, kjer bo prebil počitnice.

Na Bledu se nahaja predsednik mladine JRZ dr. Bojan Pirc, ki se zvečer vrne v Belgrad.

Včeraj je dospel na Bled romunski poslanik na našem dvoru Viktor Caderea. Nastanil se je v hotelu »Toplice« in ostane na Bledu čez poltje. Danes ga je predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinovič sprejel v avdienco v vili »Zlatorog«.

Uboj na zagrebški ulici

Zagreb, 17. julija. b. Sinoči se je odigrala v Palmotičevi ulici krvava žaloigra zaradi ljubosumnosti. Trgovca Peter Mikšič iz Karlovca je srečal svojo ženo Katico v družbi šoferja Zliboviča. Med obema je prišlo do pretepa ter je trgovec Mikšič zabodel Zliboviča z nožem v glavo. Zlibovič je bil takoj mrtev.

Kruševac se prenaulja

Belgrad, 17. julija. m. V Kruševcu so danes na svečan način položili temeljni kamen za novo, moderno pošto stavbo. Svečanosti se je udeležil tudi minister g. Simonovič, ki je v svojem govoru dejal, da obdružuje veliko gradbeno delavnost v Kruševcu. Kruševac je dobil pred kratkim novo veliko gimnazijo, moderni občinski dom, oficirski dom, sedaj pa še moderno pošto zgradbo. Še letos pa se bodo začela tudi dela za novo borzno palačo, ki bo stala 2 milijona dinarjev.

Letica v južni Srbiji

Skoplje, 17. julija. m. Finančni minister dr. Leticia je po raznih političnih konferencah obiskal Stip, Radovište, Strumico ter končno prispel v Skoplje. Na svoji poti po južni Srbiji se je minister dr. Leticia posebno zanimal za gospodarska vprašanja južnih krajev. Danes je finančni minister g. Leticia zapustil Skoplje v spremstvu svojega kabinetnega šefa ter se odpeljal v Kos. Mitrovico.

Belgrajske vesli

Belgrad, 17. julija. m. Novi madžarski poslanik na našem dvoru bo spremljal madžarskega ministra Kanyo na njunem potovanju v Rim od Kotoribe do Ljubljane, od kjer se bo odpeljal zopet v Belgrad. Oba visoka madžarska državnik bosta obiskala tudi sv. očeta v Castel Gandolfo.

Belgrad, 16. jul. AA. Prosvetni minister Milan Simonovič odpotuje danes zvečer v spremstvu svojega osebnega tajnika v Kruševac. Minister Simonovič bo jutri dopoldne prisostvoval blagoslovitvi temeljnega kamna za zgradbo nove pošte v Kruševcu.

Belgrad, 16. jul. AA. Minister za gozdove in rudnike dr. Bogoljub Kujundžić je odpotoval v zamejstvo. Minister bo na svojem potovanju ostal mesec dni.

Belgrad, 16. jul. AA. Danes ob 10 dopoldne je bil pogreb umrlega člana in režiserja belgrajskega gledališča Mihajla Isajloviča.

Drobne vesti

Zagreb, 17. julija. b. Danes je bila proslava rojstnega dne dr. Mačka. Ob 9 se je zbral sprevod, ki je šel pred Mačkovo stanovanje. Dr. Mačka je pozdravil v imenu hrvaškega naroda dr. Ziga Scholl in mu izrazil skupne želje. Sprevod se je razšel opoldne. Ob 5 popoldne so bile ljudske svečanosti, zvečer pa bo ognjemel.

Zagreb, 17. julija. m. V neki vasi blizu Samobora pri Zagrebu je neki frankovec ubil Mačkovega pristaša.

Uspehi zavarovalnega uradništva

Ljubljana, 16. julija. Zavarovalni uradniki, ki so sedaj v stavki, dosejajo zaradi svojega odločnega nastopa že prve uspehe. V noči na danes so bila vsa noč pogajanja med stavkajočimi uradniki in zastopniki družbe »Dunav«, ki so bila dva z uspehom zaključena. Uradniki so dosegli nedeljni delovni čas, in sicer v poletnih mesecih 6 ur, v zimskih mesecih 6 in pol ure. Zaletne plače niso bile določene, pač pa po uradni enoletnem službovanju, in sicer za uradnike s fakultetno izobrazbo 1500 din, za uradnike z maturo 1200 din in za uradnike brez mature 1000 din. Doklade za žene so določene na 200 din mesečno. Uradniki so dosegli tudi trinajsto plačo. Vse javne in socialne dajatve plača družba. Pogodba velja do leta 1942.

Jadranska zavarovalna družba je včeraj predložila pri pomočniku savskega bana g. Mihočeviću

načrt, ki pa ga je uradništvo te družbe odklonilo kot skrajno neugodnega. Ko je uradništvo pokazalo sporazum z zavarovalnico »Dunav«, se je položaj zavarovalništva znatno zboljšal. Gosp. podban savske banovine je ukazal, da mora do torka pobiti sleherni delo v tej zavarovalnici, nakar se bodo pogajanja spet obnovila ter bo Jadranska zavarovalna družba očitno spričo razmer primorana, da podpisuje vsaj slično pogodbo, kakor jo je zavarovalnica »Dunav«.

Pri zavarovalnicah »Sava« in »Assicurazioni Generali«, ki je prav za prav ena sama družba v rokah italijanskega kapitala, še tečejo pogajanja. Pogajanja se razvijajo zelo ugodno.

Uradništvo prizadetih zavarovalnic grozi, da bo stavko obnovila prihodnji mesec, če bi sedanja pogajanja ne uspeła.

Primorske vesti

† Vinko Aljančič, župnik na Kredu, je imel v svoji rojstni vasi Kovarju pri Trzinu veličasten in prisrčen pogreb. Pogreba se je udeležil njegov bivši bogoslovni profesor nadškof belgrijski dr. F. Ujčič. K žalnemu sprevedu je prišlo 48 duhovnih sobratov in nešteto domačinov. Pogreb je vodil g. dekan Matija Škrbec iz Kranja, sv. mašo zadušnico pa je pel prelat msgr. Novak, dekan črniški. Na grobu se je poslovil od pokojnika v pretresljivem in izklesanem govoru g. profesor Filip Terčelj in g. H. Ciglič iz Kranja, kot zastopnik »Sedejeve družine«. Pevski zbor je zapel dve nagrobni pesmi. Nad krsto so se sklonile zastave domačih gasilcev, članov fantovskega oddelka in dekliškega krožka. V veliko tolažbo nam je, da se je domovina tako lepo poslovila od ljubljenega dušnega pastirja. Izkrena hvala vsem!

Osebnosti

Za novega tajnika fašističnih organizacij v Vipavi je bil imenovan fašist Egisto Cavalina, namesto odstopljenega Bruna Martinisa. Za občinske komisarje v občinah Trnovo in Šempas sta bila imenovana fašista inž. Mario Franzotti in Evgenio de Rocco. Dosedanja komisarja Lelio Baggiani in grof Carlo Obizena sta bila odstavljena iz razloga, da nista poročena.

Trst dobi novo bogoslovno semenišče

Tržaški listi poročajo, da je dal goriški nadškof msgr. Margotti, ki je bil do sedaj upravitelj tržaško-koprske škofije, pobudo za to, da bi ta škofija dobila svoje lastno bogoslovno semenišče. Na ta način bi bila v Julijski krajini kar 4 semenišča. Nadškof msgr. Margotti je baje izjavil, da bi rad prihodnji september, ko bo škofijo predal novemu tržaškemu škofu msgr. Santinu, istočasno izročil tudi nekaj denarja v namen gradnje novega semenišča.

Kmetstva posojilnica v Lokvi ima komisarja

Iz »Istres« izvem, da so italijanski listi priobčili odlok, s katerim je dobila hranilnica in posojilnica v Lokvi na Krasu komisarja. Oba odhoda, upravni in nadzorni, sta bila razpuščena. Za izrednega komisarja je bil postavljen Gaston Stalaper, v nadzorni odbor pa so bili imenovani Anton Muha, Andrej Škaber in Andrej Stopar.

Granata raztrgala šest ljudi

»Istres« poroča iz Boveca o nesreči, ki se je pripetila dvema fantoma, 17 letnemu Komarčevu Tonetu in 19 letnemu Tonetu Lebanu, ki sta med potjo na Rombon brskala po zemlji za starimi granatami. Našla sta kar slučajno granato kalibra 37 ter se takoj spravila nad njo, da jo razbijejo in prideta do streliva, ki se drago prodaja. Granata pa je eksplodirala. Fanta sta imela srečo. Leban je dobil le lažje poškodbe. Komarčev pa je izgubil vseh pet prstov na roki. Ker je izgubil veliko krvi, preden so mu prišli na pomoč, je njegovo stanje zelo resno.

Oni dan se je, kot poroča »Jutro«, pripetila še bolj strašna nesreča v Panovškem gozdu pri Gorici. Pet Goričanov je prizadetih. So to Josip Sušič, Alojzij Piccolo, Tine Simič, Ludvik Merlak in železničar Gasela. Iz Rožne doline so šli v hrib, da bi tamkaj skupno iskali stara streliva. Sredi gozda so našli granato kalibra 150. Začeli so razbijati po njej, pa je kar naenkrat eksplodirala s strašnim pokom. Pokolj, ki ga je napravila granata, je nepopisen. Takoj so bili mrtvi Simič, Gasela in Piccolo. Granata jih je dobesedno razmesarila in posamezne ude razmetala daleč na okrog. Kose mesa so našli celo 50 metrov daleč od kraja nesreče. Ostala dva so sosedni, ki so prihiteli v gozd, ko so zaslišali strahotni pok, našli nezvestava in mlakuži krvi s strahovitimi poškodbami po vsem telesu. Obdava sta še komaj dihala, ko so ju pripeljali v goriško bolnišnico. Reveča se sploh nista več zavedala in sta zaradi zadobljenih ran in izkrvavljenja oba v kratkem presledku umrla. Granata je tokrat zahtevala kar naenkrat pet življenj. To je ena največjih nesreč, kar so jih povzročile stare granate iz svetovne vojne. Dogodek je na vso goriško pokrajino napravil presunljiv vtis. Oblasti so poslale na lice mesta preiskovalno komisijo, ki pa ni mogla nič posebnega ugotoviti. Ljudje se zaradi teh neprestanih nesreč zelo razburjajo in pozivajo in prošjo oblast, naj vendar ukrene vse potrebno, da se takšne nesreče ne bodo več ponavljale.

Tretja nesreča te vrste se je pripetila na Ravnah na Banjski planoti, kjer sta bila žrtvi eksplozije dva fantka, Tone in Jože Pisk, kot je omenil že zadnji »PSc«. Sedaj izvem, da je bil Tone takoj mrtev, Jože pa se še bori s smrtjo.

Nepojasnjena smrt rudarskega čuvaja

Iz Idrije nam pišejo, da so tamkaj v Rudarski ulici na njegovem stanovanju našli mrtvega 50 let starega Antona Vidmarja. Pokojni je bil dolga leta vesten rudar in je bil zadnje čase zaposlen kot stražar v rudniku. Zdravniška preiskava je zaenkrat dognala, da je pokojnika zadela srčna kap. Toda godne oblasti s to ugotovitvijo še niso zadovoljne in so odredile nadaljnjo preiskavo, ki pa tudi ni dognala pravega vzroka smrti. Pokojnega rudarja so ob veliki udeležbi delovnih tovarišev pokopali na idrijskem pokopališču.

Avto se je zalezel v avtobus

Iz Gorice nam pišejo, da se je tamkaj avtomobil zasebnika Rizatta, ki je s nedovoljeno hitrostjo drvel po ostriem cestnem ovinku, zalezel v veliki avtobus, ki je s težkim tovorom prihajal od nasprotni strani. Trčenje je bilo tako močno, da sta prednja dela obeh vozil razcefrana. Soferja sta dobila hujše poškodbe na obrazu in po telesu, vendar pa izjavljajo v bolnišnici, da se ni treba bati hujšega.

Požar

Iz Vipave nam poročajo, da je postalo gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Fančiča žrtev požara. Kako je požar nastal, do sedaj še ni bilo mogoče ugotoviti. Požrtvovalnemu delu domačinov in okoliških gasilcev se ima Fančič zahvaliti, da so mu rešili živino in poljsko orodje. Zgoreli pa so poljski pridečki, ki so bili že na skednju shranjeni. Škode je okrog 20.000 din.

Izpred sodišče

Pred goriškim sodiščem se je zagovarjal Bertolini zaradi tatvine pri Flori Kosem v Gorici. Bertolini je bil obsojen na 3 leta zapore in 3000 lir denarne globe.

34 letni Felician Zigon iz Bokavice je bil znan po svoji nasilnosti. Ker se je spozabil nad Avgustino in Marijo Lestanovo ter je v pretepu

Zelo zanimiva odredba o razdolžitvi kmetov Samo vredni in potrebni

S priključitvijo Avstrije k Nemčiji je bil na bive avstrijske pokrajine raztegnjen tudi zakon o razdolžitvi kmetov. Nemški zakon je zelo značilen in morda najbolj pravičen med vsemi podobnimi zakoni, ki so izšli po drugih državah. Nemški zakon namreč načelno razločuje med zadolženimi kmeti, ki so po lastni krivdi zabredli v dolgeve, in takimi, ki so se zadolžili po nedolžnem. Zakon nadalje razločuje med kmeti, ki so državne pomoči vredni, in med onimi, ki je zaradi svoje gospodarske nesposobnosti ali slabega življenja niso vredni.

Pri razdolžitvi kmetov bodo upoštevali samo one, ki so razdolžitve vredni in potrebni. Kmetje, o katerih se lahko vnaprej sklepa, da bi zopet zabredli v nove dolgeve, podpore ne bodo deležni. Tudi slabi gospodarji, ki ne nudijo zadostnih jamstev za umno gospodarstvo, bodo pri podpori izključeni. Razdolžitve

Novi jugoslovanski konzul v Celovcu

V Celovcu je dopotoval prvi jugoslovanski generalni konzul dr. Nikodije Jovanović, ki je bil doslej zaposlen v zunanjem ministru v Belgradu. Novi generalni konzul Jugoslavije je rojak iz Niša in ima za seboj odlično diplomatsko kariero ter je obdarovan z izrednimi darovi uma in vedrega opazovanja, tako da bo svojo odgovorno službo lahko opravljal v polno zadovoljnost jugoslovanske in nemške države. Dosedanji generalni konzul v Celovcu, dr. Koser, je bil odločeno proti koncu junija in se je vrnil v zunanje ministru v Belgrad. Dr. Koser je po rojstvu Slovenec in se je zaradi svojega zelo finega obnašanja na svojem težavnem službenem mestu v Celovcu odlično izkazal. Po splošnem mnenju si je pridobil iskrene simpatije vseh meščanov in vsega koroskega prebivalstva, tako nemškega kakor slovenskega. Značilno za njegovo delo je bilo, da je skoraj ni bilo slovenske prireditve, ki se je ne bi bil udeležil v spremstvu svoje ljubezne gospe soproge.

Nova maša v Bilčovsu

V Bilčovsu je bral prvo sv. mašo tamošnji rojak Pavel Zablatnik. Bila je to po 64. letih prva novomašinska slovesnost v tej globoko vemi in narodni župniji. K slovesnosti se je zbralo izredno veliko število vernikov iz vseh sosednjih fara. Prišlo je tudi večje število pevskih zborov, ki so novomašniku krasno prepevali pred njegovim domom in med cerkvenimi obredi. Novomašniku je pridigal župnijski župnik gospod Košir. Med novo sv. mašo je bilo krasno ljudsko petje, ki se sploh vedno bolj in bolj uveljavlja po vsem slovenskem delu Koroske. Slovenskem novomašniku izročamo tudi mi svoje čestitke in mu želimo, da bi dolga leta ostal med svojimi rojaki v hudi, a blagoslovljeni dušnopastirski službi.

Smrt pobira vrle slovenske može

V št. Jakobu v Rožu je umrl, star 75 let, eden tistih mož, ki jih slovenska Koroska ne sme pozabiti in jih tudi ne bo pozabila. Pokojni Nikolaj Mikula ali po domače Grilov oče je bil znan po vsem Rožu po svoji globoki vernosti in po svojem slovenskem narodnem prepričanju. 45 let je bil cerkveni ključar, dolga, dolga desetletja občinski odbornik ter skoraj vse življenje zvest naročnik slovenskega časopisa. Z vso svojo dušo je bil navezan na svoje posestvo in dajal vglad trdnega slovenskega gospodarja. Edini sin mu je padel v svetovni vojni, dve hčerki sta vzorni gospodinjici in materi na slovenskem Koroskem, tretja pa živi v Chicagu. Imel je tudi duhovnega sina, ki se

Danes premiera! Lil Dagover in Karl L. Diehl Misteriozno skrivnostna politična KINO UNION Tel. 22-21 afera nenadno izginulega kurirja Vztrajni stotnik je dala snov temu napetemu filmu Predstave ob 19.15 in 21.15

telesno poškodoval Katarino Zavadlovo, je prišel pred sodišče, ki je pretepača obsodilo na 16 mesecev strogega zapore in na visoko odškodninsko globo.

Marija Mikuz, stara 32 let, doma iz Idrije, je bila obsojena na 1 mesec zapore, ker so ji dokazali tatvine v treh primerih.

Veliko javno zanimanje je vzbudil proces proti 47 letni Mariji Seidl, doma iz Josefstadla v bivši Avstriji, ki je obdolžena, da je po svoji malomarnosti povzročila smrt 2 otrok Lidije Marini in Palmire Bregantove. Zalosten dogodek je star že nekaj let. Obtoženka je dne 3. avgusta 1935 hotela otroke skopati v Vipavki in sicer na mestu, kjer je voda sorazmerno plitva. Medtem ko je bila žena v vodi, sta se otroka približala obali, izguba ravnotežja ter sta padla v vodo, ki ju je takoj odnesla s seboj proti bližnjemu tolmunu. Ker Marija ni znala plavati, je bila brez moči in tudi njeno klicanje na pomoč je bilo brezuspešno. Ko so sosedje prišli na pomoč, je bilo že prepozno, kajti otročička sta izdihnila, čim so ju potegnili iz vode. Sodišče je primer v vseh podrobnostih preiskalo in je po usmiljenju vzbujajočem govoru državnega pravdnika, ki je sam dokazoval, da obtoženka v ničemer ni kriva žalostne nesreče, Marijo Seidlovo oprostilo.

Srednjem kotu pri Selah je domače požarno društvo kupilo šimejevo posestvo. Slovenci so carniku za njegov trud globoko hvaležni.

Iz Sel poročajo, da je pri Bertlovi kovačnici na Zvrhnjih Bajtišah padel v 20 m globok jarek tovorni avtomobil. Sofer je dobil le majhne poškodbe.

Z Vrbskega jezera javljajo, da je na južnem delu jezera le malo letoviščarjev, kar ima slabe gospodarske posledice za tamošnje prebivalstvo, ki živi od letoviščarjev.

Na Čajni pod Dobračem so odprli delavsko taborišče, kamor je do sedaj prišlo že 70 delavcev in uradnikov iz stare Nemčije.

Na Malroškem polju ob Baskem jezeru so zgradili velika taborišča, kjer tabori 700 članov hitlerjevske mladine iz mesta Jena v stari Nemčiji.

Kraj Voglje v občini Medgorje so sedaj prekrstili v nov naziv: Kohldorf.

Ljubljanska kronika

Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi v sredo, 20. julija, ob sedmih izlet v Gornji grad, Sv. Frančišek, Nazarje in Novo Šteto. Zbirališče: Kongresni trg. Zgledati se je do torka popoldne ob petih v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu. Avtobus 25 din.

Razstava D. Inkostrija in P. Loboda se podaljša do nedelje zvečer, 24. julija, da se omogoči obisk ljubiteljem umetnosti, ki do zdaj niso imeli priložnosti si ogledati razstave.

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Zločin za zločinom!

VAMPIR LONDONA

Kino Matica. — Ob 16. 19.15. in 21.15. uri

Mariborski drobiž

Maribor, 17. julija.

Sumljive okolnosti smrti. V mariborski bolnišnici je umrla Hermina Kajdič. V zvezi z njeno smrtjo so se pojavile nekatere sumljive okolnosti ter gre najbrž za zločinski splov. Državno tožilstvo je odredilo obdukcijo trupla pokojnice.

Crepinko je zalosten, ker ga imajo za morilec. Zanimivo pismo je dobil te dni mariborski državni pravdnik dr. Hojnik. Pisal mu je prosluli vlogilec Crepinko, ki se tako uspešno skriva vsem zasledovalnim patrolam. Crepinko se v tem pismu bridko pritožuje, da so ga časopisi obdolžili, da je soudeležen pri zverinskem umoru v Kalah. Pravi, da je pač do sedaj kradel in vlamjal, a krvo pa si rok še ni omadeževal in si jih tudi nikoli ne bo. Zato ga tembolj boli, ko vidi, kako slabo mnenje imajo ljudje o njem. Tudi se hvali, da ima tako dobro skrivališče, da ga orožniki do smrti ne bodo mogli najti. Pismo je bilo datirano v Ljubljani, odposlano pa je bilo iz Maribora ter se Crepinko očitno skriva ali v mestu, ali pa v najbližji okolici.

Perilo, kravate

ugodno pri Jakob Lah, Maribor.

Razburljiv prizor se je odigral nocoj na vogalu Tattenbachove in Kopališke ulice. Okrog pol dveh ponoči je naenkrat odmeval z ulice vik in krik ter sta se dva moža valjala po tleh. Izkazalo se je, da je bil izvršen napad na carinskega uradnika Ivana Medaniča, katerega je neznan možki brez vsakega vzroka napadel najprej s psovki, potem pa še z rokami; udaril ga je po glavi ter podrl na tla. Ko je začel Medariš klicati na pomoč, je napadalec pobegnil.

900 din izgubil s kolesa. Neprijetna nesreča je zadela inženirja mestnega gradbenega urada Mušiča Marjana. Ko se je vozil na kolesu iz Sv. Lenarta, mu je padla iz slečene suknje denarnica, v kateri je imel razne listine in 900 din gotovine.

»Wunderdoktor« ne more pozabiti Maribora. Mariborčani so že nekoliko pozabili »wunderdoktorja«, 75 letnega Franca Berdelja, ki je bil leta 1936, zaradi tatvin obsojen na daljšo ječo, potem pa za vedno izgnan iz Maribora. Berdelju pa se očitno zelo toži po Mariboru. Zaradi tega se je včeraj ojunčil ter se vrnil v mesto, pa se je le kratak čas veselil povratka. Stražnik ga je na ulici spoznal ter ga aretiral. Iznali ga bodo po prestani kazni zopet v njegovo domovinsko občino.

Naročnina za

„Poned. Slovenca“

naj se plačuje izključno samo po »Slovenčevih« položnicah št. 10.650! Poglejte dobro na to številko!

FOTOMATER

Nov sistem snemanja

Častitljivi so albumi iz časov naših dedov in pradedov: debele, bogato okrašene platnice s pozlačeno kovinsko zapenko, da so kakor mašne knjige pred altarjem! Iz njih diha trdna solidnost in umerjenost življenja tedanje dobe, vse od zunanje opreme in najkromnejše slike, montirane v izrezljanem okencu debelega kartona s pozlačeni robovi in bogatimi ornamentmi, do fotografiranih prednikov v njihovih gravitativnih oblekah in dostojanstvenih držah. O, zgornji so takšne albumi kar hitro zveš, kako je prišlo do alike, na kateri so vse tvoje številne tete, ko so štele lepo po vrsti od dveh do dvajset pomladi. Oče in mati dostojanstveno na sredi — kajpa, to se epodobi — sedeča pri okrogli mizici, okrog na lepo izrezljanih stoličih z visokimi naslonjaki zbrana vsa družina; najmlajša — to je bila tvoja mamica — položena v mehko materino zavetje. Tudi to zveš: nedelja je bila tisti dan, lepa in sončna nedelja, pa so oblekli otrokom najboljše, kar je bilo pri hiši, jih lepo umili in počesali in odšli z njimi k fotografu. In še nekaj zveš, če dobro poslušaš: kaj se skriva tako aramejstvo prav na vrhu naslonjala lepo izrezljanega stola. Ne poznaš? Seveda, takšnih pripomočkov danes več ne poznamo! Kleščo so to, prav takšne klešče, kakor jih še danes uporabljajo zobozdravniki, da vanje potisnejo trpečo bolnikovo glavo! Da ne more nikamor ganiti in je na milost in nemilost izročena trinogom! Takrat je bilo prav tako, toda tudi pri fotografih. Ni bilo mogoče

drugače, kajti ekspozicije so bile dolge, in omahljive glave so morali vklemiti v zopno napravo, sicer se slika ne bi bila mogla posrečiti. Kako je bilo pri tem otrokom in da niso uporabili za red in mir samo te mučilne naprave, o tem tudi govori album! In o zlati potrpečljivosti, ki je naša doba več ne pozna.

Pol stoletja je minilo od tistih časov do danes, ko fotografiramo topovske izstrelke z 1/10000 sek. in se niti preveč ne začudimo, ko zremo kaj takšnega! Seveda, saj je mogoče! Že leta 1935 se je to posrečilo! Toda leta 1827 so morali osvetliti 12 ur, da so napravili prvo sliko kemičnim potom na asfaltno ploščo! In skoraj 90.000 patentov je bilo od leta 1870 dalje potrebnih, da je prišlo do tako silnega razmaha in napredka v fotografiji!

Poudarek tega napredka leži zlasti v tehniki snemanja; kajti kvalitativno res nismo bogzna koliko napredovali. Toda fotografiramo udobneje in hitreje! Da omenim samo boljše modele kamer malih in najmanjših formatov, s katerimi je mogoče napraviti skupinske posnetke dobesedno mimogrede brez mučilnih priprav v fotografskih ateljejih. Pa gre razvoj kamer še dalje! Še bolj jih skušajo konstruirati prilagoditi zahtevam in dinamični naš doba. Polagoma se razvija nov tip kamer, ki leži nekako v sredini med navadno in filmsko kamero. Do skrajnosti avtomatizirane, skoraj motorizirane tip kamere, pri katerem je skraćeno število prijemov na najmanjši številni in ki omogoča brzo zaporedno snemanje — nekakša filmska kamera z manjšo frekvenco slik. Ali še bolje: kamera, pri kateri

lahko reguliramo frekvenco slik s pritiskom na prožilo, ne da bi jo odstavili od očesa! Kolikor pritiskov na prožilo, toliko slik! Nekaj glasnikov teh prizadevanj in konstrukcijskih težnj je že na trgu. Zaenkrat je pri njih povečana glavna skrb še poenostavljenju snemalne tehnike in šele v drugi vrsti tudi brzini snemanja. Izjema je instrument, ki ga je zgradila neka nemška tovarna kot dodatek svoji kameri z edinim namenom, da poveča z njim frekvenco slik pri snemanju in s tem dinamiko kamere. Vsi ti predhodniki nove vrste kamer pa kažejo že sedaj, kako velike so konstrukcijske možnosti in da ni prav nobene zapreke na poti do skrajnih mej možnosti avtomatizirane in motorizirane kamere.

Ker morajo imeti takšna kamera, če naj bo z njo poenostavljena snemalna tehnika, optiko zelo kratke goriščne in s tem velike globinske ostrine, da odpade skrb za ustanavljanje ostrine, se bo format kamere še bolj zmanjšal. Že sedaj je njihov format zelo majhen ter je združen pri nekaterih celo do 13/18, verjetno pa je, da bo šel celo pod ta obseg, zlasti če se bo posrečilo kemikom, da tudi emulzijo filmov še bolj zboljšajo (zrno).

Že sedaj pa lahko govorimo o novem sistemu fotografiranja, ki je nastal kot nujna posledica dinamičnosti kamer majhnih formatov: snemanje v serijah! Dinamika kamer omogoča, da izluščimo iz poteka kakršnegakoli zanimivega dogodka tipične faze in jih obdržimo v sliki. To je brez dvoma velikega pomena za vse panoge javnega življenja, ki se poslužujejo fotografije kot najbolj realističnega in najbolj verodostojnega dokaznega sredstva, velike vrednosti pa tudi za amaterja, ki iz serije negativov lahko izbere najbolj posrečene posnetke ter jih združi v celoto kot pre-

pričljiv opis dogodka, ali pa uporabi posamezno takšno, ki mu po slikovitosti najbolj ugajajo. Z razvojem kamer v opisano, še bolj dinamično smer snemanja se bo razvil tudi novi sistem fotografiranja do še večje popolnosti.

Ultravioletni filter

postane aktualen, čim se razbóhoti poletje in z njim romanje na planine in k morju. To je za oko brezbarven filter, ki prepušča samo vidne svetlobne žarke, zadržuje pa nevidne, toda kemično zelo učinkovite ultravioleto žarke. Čeprav je steklo za oko brezbarvno, učinkuje prav tako, kakor močno pobarvana rumenica — toda same za žarke ultravioleto delo spektra, za katere je vsaka fotografska emulzija zelo občutljiva. Pri navadnih posnetkih tega posebnega filtra ne rabimo, ker snemamo običajno z rumenico, ki je proti ultravioletnim žarkom prav tako učinkovito sredstvo kakor ultravioletni filter. Poleg tega niso tako intenzivni v nižinah, ker je že debela zračna plast nekakšen filter za te žarke, dočim je njihova intenzivnost v višinah nad 2000 m in ob morju že tako velika, da jih moramo upoštevati. Seveda se jih lahko ubranimo s primerno rumenico. Če bi pa z njo morebiti pokvarili učinkovito zračno perspektivo, kar se prav lahko zgodi, ali če se bojimo, da bi z njo preveč podaljšali čas osvetlitve, ker to z motivom ni združljivo, uporabimo lahko ultravioletni filter, ki zračno perspektivo ohrani in osvetlitve ne podaljša. Ta filter pride torej v poštev le pri snemanju v višinah nad 2000 m in ob morju ter tudi tukaj le v posebnih okoliščinah, ki nam ne dopuščajo operirati z drugačnimi filtri.

